

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІАКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра фінансів та банківської справи

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Міжнародні розрахунки та валютні операції»

на 2022-2023 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	3 курс, 2 семестр
Освітня програма/спеціалізація	«Фінанси, банківська справа і страхування»
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Прасолова Світлана Павлівна

К.Е.Н., доцент

доцент кафедри фінансів та банківської справи

Контактний телефон	+38-066-39-49-939
Електронна адреса	prasolova.s.p@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.fin.puet.edu.ua/ он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Формування і поглиблення у студентів системи знань з теоретичних основ, методичних підходів, а також практичних навичок щодо принципів, прийомів і методів організації та здійснення міжнародних розрахунків і валютних операцій, особливостей формування складних валютних відносин і здійснення конкретних операцій у сфері міжнародних розрахунків та на валютних ринках України та світу
Тривалість	5 кредитів ЕКТС / 150 годин (лекції 20 год., практичні заняття 40 год., самостійна робота 90 год.)
Форми та методи навчання	Активні види лекцій (лекції-візуалізація, проблемні лекції із залученням провідних фахівців галузі); практичні заняття в аудиторії та виїзні, робота у малих групах. підготовка тез доповідей на науково-практичні та міжнародні конференції, дистанційні консультації
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: усне й письмове опитування, тестування, розв'язання комплексу практичних задач і проблемних ситуацій, економічні диктанти та розв'язання задач, виконання завдань самостійної роботи: розрахункових завдань, захисту реферативно-розрахункових робіт, виконання поточної модульної роботи (один модуль). Підсумковий контроль: ПМК (залік)
Базові знання	Для вивчення даної дисципліни необхідні такі базові знання: про еволюцію становлення світового ринку; форми міжнародних економічних відносин; методи регулювання міжнародних економічних відносин; види міжнародного бізнесу; уміти: використовувати отримані знання стосовно аналізу умов зовнішньоекономічної діяльності України у процесі інтеграції її у сучасні світогосподарські структури.
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових	ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<p>систем та їх структури.</p> <p>ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.</p> <p>ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.</p> <p>ПР17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.</p>	<p>СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.</p> <p>СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації в сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати професійні рішення в сфері фінансів, банківської справи та страхування і брати відповідальність за них.</p> <p>СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p>

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Економічна сутність і організація міжнародних розрахунків		
1. Загальні основи організації міжнародних розрахунків та роль банків у них	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання та навчальних розрахункових завдань; виконання домашнього завдання (теоретична частина та практична частина); завдання для самостійної роботи; тестування	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати матеріал лекції та питання винесені на самостійне вивчення 2. Виконання та захист індивідуального розрахункового завдання за темою; 3. У дистанційному курсі пройти тестування за темою
2. Умови постачання і документи міжнародній торгівлі	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних розрахункових завдань; виконання домашнього завдання (теоретична частина та практична частина); завдання для самостійної роботи; тестування	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати матеріал лекції та питання винесені на самостійне вивчення 2. Виконання та захист індивідуального розрахункового завдання за темою. 3. У дистанційному курсі пройти тестування за темою
3. Недокументарні і документарні форми міжнародних розрахунків	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних розрахункових завдань; виконання домашнього завдання (теоретична частина та практична частина); завдання для самостійної роботи; тестування	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати матеріал лекції та питання винесені на самостійне вивчення. 2. Виконання та захист індивідуального теоретично-аналітичного завдання за темою 3. У дистанційному курсі пройти тестування за темою
4. Кредитування учасників міжнародних розрахунків	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних розрахункових завдань; виконання домашнього завдання (теоретична частина та практична частина); завдання для самостійної роботи; тестування	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати матеріал лекції та питання винесені на самостійне вивчення. 2. Виконання та захист індивідуального розрахунково-аналітичного завдання за темою 3. У дистанційному курсі пройти тестування за темою
5. Банківська гарантія як інструмент забезпечення виконання зобов'язань у міжнародних розрахунках	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних розрахункових завдань; виконання домашнього завдання (теоретична частина та практична частина); завдання для самостійної роботи; тестування Виконання поточної модульної роботи (за 1 модулем)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати матеріал лекції та питання винесені на самостійне вивчення. 2. Виконання та захист індивідуального розрахунково-аналітичного завдання за темою; 3. У дистанційному курсі пройти тестування за темою
Модуль 2. Валютні операції та управління валютними ризиками		
6. Загальні основи діяльності банків на валютних ринках	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних розрахункових завдань; виконання домашнього завдання (теоретична частина та практична частина); завдання для самостійної роботи; тестування	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати матеріал лекції та питання винесені на самостійне вивчення. 2. Виконання та захист індивідуального розрахунково-аналітичного завдання за темою. Результати оформити у вигляді аналітичних таблиць. 3. У дистанційному курсі пройти тестування за темою
7. Поточні і строкові	Відвідування занять; обговорення матеріалу	1. Опрацювати матеріал лекції та питання

валютні операції	занять; виконання навчальних розрахункових завдань; виконання домашнього завдання (теоретична частина та практична частина); завдання для самостійної роботи; тестування	винесені на самостійне вивчення. 2. Виконання та захист індивідуального розрахунково-аналітичного завдання за темою 3. У дистанційному курсі пройти тестування за темою
8. Ризики у валютній торгівлі	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних розрахункових завдань; виконання домашнього завдання (теоретична частина та практична частина); завдання для самостійної роботи; тестування Виконання поточної модульної роботи (за 2 модулем)	1. Опрацювати матеріал лекції та питання винесені на самостійне вивчення. 2. Виконання та захист індивідуального розрахунково-аналітичного завдання за темою. 3. У дистанційному курсі пройти тестування за темою

Інформаційні джерела

Основні джерела:

1. Класифікатор іноземних валют та банківських металів [Електронний ресурс]: Положення, затв. постановою Правління НБУ від 04.02.1998 № 34 зі змінами та доповненнями: у ред. постанови Правління НБУ від 28.04.2020, підстава - v0057500-20. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0521500-98#n15>. – Назва з екрана.

2. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс]: Закон України від 7 груд. 2000 р. № 2121-III зі змінами та доповненнями: станом на 24.11.2021. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>. – Назва з екрана.

3. Про валюту і валютні операції [Електронний ресурс]: Закон України від 21.06.2018 р. № 2473-VIII зі змінами та доповненнями: станом на 21.11.2021 р. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19> – Назва з екрана.

4. Про обіг векселів в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 05.04.2001 р. № 2374-III зі змінами та доповненнями: станом на 01.07.2021, підстава - 1617-IX/ Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2374-III#Text> – Назва з екрана.

5. Про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України [Електронний ресурс]: Положення, затв. постановою Правління НБУ від 02.01.2019 № 1 зі змінами та доповненнями: у ред. постанови Правління НБУ від 01.07.2021, підстава - v0063500-21. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001500-19>. – Назва з екрана.

6. Про транскордонне переміщення валютних цінностей [Електронний ресурс]: Положення, затв. постановою Правління НБУ від 02.01.2019 № 3. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003500-19#Text>. – Назва з екрана.

7. Про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті [Електронний ресурс]: Положення, затв. постановою Правління НБУ від 02 січня 2019 року № 5 зі змінами та доповненнями: у ред. постанови Правління НБУ від 13.07.2021, підстава - v0080500-21. – Текст. дані. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005500-19#Text>. – Назва з екрана.

8. Про порядок здійснення операцій з чеками в іноземній валюті на території України [Електронний ресурс]: Положення, затв. постановою Правління НБУ від 29.12.2000 № 520 зі змінами та доповненнями: у ред. постанови Правління НБУ від 16.07.2020, підстава - v0099500-20. – Текст. дані. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0152-01#Text>. – Назва з екрана.

9. Про порядок здійснення банками операцій за акредитивами [Електронний ресурс]: Положення, затв. постановою Правління НБУ 03.12.2003 № 514 зі змінами та доповненнями: у ред. постанови Правління НБУ від 16.07.2020, підстава - v0099500-20. – Текст. дані. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1213-03#Text>. – Назва з екрана.

10. Про порядок здійснення банками операцій за гарантіями в національній та іноземних валютах [Електронний ресурс]: Положення, затв. постановою Правління НБУ 15.12.2004 № 639 зі змінами та доповненнями: у ред. постанови Правління НБУ від 16.07.2020, підстава - v0099500-20. – Текст. дані. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0041-05#Text>. – Назва з екрана.

11. Про порядок надання банками Національному банку України інформації щодо договорів, які передбачають виконання резидентами боргових зобов'язань перед нерезидентами-кредиторами за залученими резидентами кредитами, позиками [Електронний ресурс]: Положення, затв. постановою Правління НБУ 02.01.2019 № 6. 639 зі змінами та доповненнями: у ред. постанови Правління НБУ від 30.06.2021, – Текст. дані. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0006500-19#n11>. – Назва з екрана.

12. Про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків - резидентів і нерезидентів [Електронний ресурс]: Інструкція, затв. постановою Правління НБУ 12 листопада 2003 року №492 зі змінами та доповненнями: у ред. постанови Правління НБУ від 16.06.2021, підстава - v0050500-21. – Текст. дані. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03#Text>. – Назва з екрана.

13. Уніфіковані правила та звичаї для документарних акредитивів № 600 від 01.07.2007 р. [Електронний ресурс]: Правила Міжнародної торговельної палати: [веб-сайт інформаційно-аналітичної системи по законодавству України]. - Текст, дані. - Режим доступу: <http://consultant.parus.ua/?doc=00GTQ81A59>. – Назва з екрана.
14. Уніфіковані правила по інкасо № 550 від 01.01.1996 р.[Електронний ресурс]: Правила Міжнародної торговельної палати: [веб-сайт інформаційно-аналітичної системи по законодавству України]. - Текст, дані. - Режим доступу: <http://consultant.parus.ua/?doc=057BN7B322&abz=83U7O>. – Назва з екрана.
15. Береславська О. І. Міжнародні розрахунки та валютні операції: навч. посіб. / О. І. Береславська. - Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. - 368 с.
16. Зянько, В. В. Міжнародні розрахунки і валютні операції : навчальний посібник / Зянько В. В., Спіфанова І. Ю., Мельничук Д. П. – Вінниця : ВНТУ, 2021. – 106 с.
17. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції: навчальний посібник / Л.Л. Носач, К.Ю. Величко, О.І. Печенка, Ж.С. Зосимова, Н.А. Сокол – Харків: Видавництво «Форт», 2016. – 240 с.
18. Прасолова С.П. Міжнародні розрахунки та валютні операції: дистанц. курс [Електронний ресурс]/ С.П. Прасолова. – Полтава: ПУЕТ, 2021. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://www2.el.puet.edu.ua/st/mod/page/view.php?id=151254>. – Назва з екрана.

Додаткові джерела:

19. Банківське обслуговування зовнішньоекономічної та інвестиційної діяльності організацій: навч. посібник / С.В. Князь, Н.Г. Георгіаді, О.В. Князь – Львів: В-во Львівської політехніки, 2006. – 216 с.
20. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч. / Ю. Г. Козак. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 228 с.
21. Корнелиус Лука. Торговля на мирових валютних ринках. М.: Альпина Паблишер, 2010.-715 с.
22. Міжнародні економічні відносини: підручник / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. – 612 с.
23. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини: навч. посібник / Т.В. Шталь [та ін.]. – Харків : «Видавництво «Форт», 2015. – 364 с.
24. Міжнародні фінанси [текст] навч. посіб. 5-те вид. перероб. та доп./ за ред. Козака Ю. Г.– Київ – Катовіце.: Центр учбової літератури, 2014. – 348 с.
25. Пальчук О.І. Факторинг на ринку фінансових послуг. Монографія. - К., 2011. - 164 с.
26. Прасолова С. П. Інститути міжнародного страхового ринку: навчальний посібник+навчальний тренінг / С. П. Прасолова, В.В. Карцева. – Київ:, «SBA-Print», 2020. – 568 с. Режим доступу до вступу: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream>.
27. Фінанси зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Стасишин А.В., Дубик В.Я., та ін.]; за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: Видавництво «Апріорі», 2019. - 460 с.
28. Miller P., Northcott C.A. CLS Bank: Managing Foreign Exchange Settlement Risk / Paul Miller, Carol Ann Northcott // BANK OF CANADA REVIEW. - AUTUMN 2002. – P. 13 – 25. - doi: https://www.bankofcanada.ca/wp-content/uploads/2010/06/miller_e.pdf
29. Raghuvanshi G. BIS to test international settlements for digital currencies with central banks / Gaurav Raghuvanshi// S&P Global Market Intelligence. - 2 Sep, 2021. - doi: <https://www.spglobal.com/marketintelligence/en/news-insights/latest-news-headlines/bis-to-test-international-settlements-for-digital-currencies-with-central-banks-66413744>.

Інформаційні ресурси Інтернету:

1. Законодавство України; Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>
2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. Режим доступу: <http://www.imf.org>
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
5. Офіційний сайт Національного банку України. Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>
6. Офіційний сайт Світового банку. Режим доступу: <http://www.worldbank.org>
7. Data on Foreign Exchange Settlement and Sales by Banks in 2022. Режим доступу: <https://www.safe.gov.cn/en/ForeignExchangeSettlementandSa/index.html>

Програмне забезпечення навчальної дисципліни «Міжнародні розрахунки та валютні операції»

- 1) виконання практичних завдань за окремими темами дисципліни з використанням автоматизації доступу до баз даних і знань, а також розв'язання конкретних професійних завдань. Практичні завдання зроблено у середовищі MS Office (MS Word, MS Excel, MS Access, MS PowerPoint), MS FrontPage, VBA, що прості у використанні, мають зручний інтерфейс користувача. Результати виводяться на екран монітору, у разі необхідності - на принтер у вигляді тексту, таблиць тощо.
- 2) здійснення тестового контролю знань студентів за допомогою програмного засобу «OpenTest 2.0». Тестування проводиться під час проведення занять (поточний контроль) і під час підсумкового контролю знань.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

- Політика щодо термінів виконання та перескладання: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (85 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: студенти мають свідомо дотримуватися «Положення про академічну доброчесність» (http://puet.edu.ua/sites/default/files/polozhennya_pro_akademichnu_dobrochesnist_2020.pdf); списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, паралельна навчання, працевлаштування, навчання закордоном та міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу шляхом виконання завдань, розміщених у системі дистанційного навчання Moodle. (<https://el.puet.edu.ua/>).
Політика зарахування результатів неформальної освіти: <http://puet.edu.ua/uk/neformalna-osvita>; Положення про зарахування результатів неформальної освіти

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-5): Відвідування занять (0,5x5=2,5 бали); захист домашнього завдання (1x5 = 5 балів); обговорення матеріалу практичних занять (0,4 x5 ≈ 2 бали); виконання навчальних завдань (3 x 5 = 15 балів); доповіді з рефератами та їх обговорення (3 балів); тестування (2,0 x 5 = 10 балів); поточна модульна робота (20 балів)	57
Модуль 2 (теми 6-8): Відвідування занять (0,5x3=1,5 бали); захист домашнього завдання (1x3 = 3 бали); обговорення матеріалу практичних занять (0,4 x4 ≈ 2 бали); виконання навчальних завдань (3 x 3 = 9 балів); доповіді з рефератами та їх обговорення (2 бали); тестування (2,0 x 3 = 6 балів); поточна модульна робота (20 балів)	43
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни